

PROGRAMA
de
PEDAGOGIE
pentru
definitivarea în învățământ
maiștri instructori si antrenori

Proiect elaborat de E. Georgescu, N. Jurcau, M. Mircescu, S. Panturu, V. Marcu

A. Prezentare generală; concepție și competențe fundamentale ale domeniului de specializare

Prezenta programă reprezintă baza necesară pentru evaluarea/ testarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției și carierei didactice în învățământul românesc, în temeiul cărora sunt proiectate, aplicate și inovate structurile și unitățile de competențe corespunzătoare statutului socio-profesional asumat/jucat de cadrul didactic.

Particularizând la domeniul profesional pe care îl avem în vedere, vom socoti drept centrale următoarele categorii de competențe :

(1) pedagogice – vizând abilitățile:

- cunoașterea, înțelegerea și de utilizarea operațională adecvată a conceptelor pedagogice și psiho-pedagogice;
- de explicare și de interpretare a ideilor, a concepțiilor, a modelelor, a teoriilor și a paradigmatelor în domeniu;
- de a proiecta, conduce și evalua procesul de instruire, în armonie cu procesele de cunoaștere, asistare și intervenție specializată a dezvoltării personalității elevilor;

- de a alege metodele în funcție de stilul de învățare al elevului și în raport de obiectivele stabilite;
- de a oprea cu diferite strategii pentru a satisface trebuințele de formare profesională tehnică și vocațională;
- de a stabili locul și rolul educației și învățământului profesional-tehnic - și vocațional în societatea contemporană;
- de a proiecta și aplica documentele curriculare specifice domeniului în funcție de obiectivele stabilite;
- de a elabora și utiliza metode și tehnici de evaluare adecvate învățământului profesional-tehnic - și vocațional;
- de a utiliza strategiile, metodologia și mijloacele didactice în funcție de stilul de învățare și domeniul de pregătire profesională;
- de a stăpâni diferite modele de predare, de asigurare a situațiilor de învățare și de evaluare;

(2) psiho-pedagogice –exprimând capacitățile:

- de tip practic - aplicativ și de transfer, verificabile în
- proiectarea, conducerea și evaluarea activităților de învățare, în utilizarea unor metode, tehnici și instrumente coerente de autocunoaștere și de reflexivitate profesională;
- de gândire critică și evaluativ-constructivă a unor
- proiecte, procese și fenomene prezente în teoria și în practica educațională, în rezolvarea de probleme în domeniul de studii
- de cunoaștere și consiliere a elevilor, luarea în considerare a diferențelor în învățare, abordarea diferențiată a acestora, adaptarea și tratarea elevilor cu cerințe educative speciale (copii cu dizabilități), precum și a celor dotați;
- de a înțelege și interpreta evoluția personalității elevului preadolescent și adolescent, precum și de a valorifica structurile de personalitate în procesul instructiv-educativ;
- de a promova motivațiile, interesele de cunoaștere și curiozitatea elevilor pentru domeniul tehnic;
- de a realiza operaționalizarea obiectivelor în funcție de capacitățile elevilor;

- de a utiliza diferite instrumente pentru elevii cu CES.

(3) psiho-sociale - reflectate în capacitățile:

- de proiectare a strategiilor de stimulare, control și monitorizare a interacțiunilor sociale cu elevii și cu grupurile școlare;
- de a coopera cu alți profesori în realizarea unor proiecte de interes comun;
- de a forma deprinderi practice-tehnice-vocaționale, de a stimula interesele pentru domeniu și de a dezvolta aptitudinile specifice;
- de a crea oportunități de feed-back a elevilor în procesul de instruire

(4) manageriale – obiectivate în:

- stăpânirea proceselor de planificare, de organizare și de conducere a clasei de elevi/grupurilor de copii, elevi, tineri și adulți, se stimulare a relațiilor interpersonale pozitive;
- capacități organizatorice pentru a crea un mediu instructiv plăcut și eficient prin amenajarea și asigurarea funcționalității cabinetelor și laboratoarelor;
- abilități de planificare, organizare și de conducere a grupurilor de elevi;
- capacitatea de a stimula relații interpersonale pozitive;
- capacitatea de a favoriza stabilirea unor relații cu caracter interpersonal între elevi și între elevi și profesori în spiritul deontologiei pedagogice.

(5) instituționale – exprimate în abilități:

- de participare la proiectele de dezvoltare instituțională, la inițierea și promovarea inovațiilor; în angajarea unor relații de parteneriat socio-educational cu familia, cu alte instituții și organizații care au responsabilități educaționale;
- de comunicare cu comunitatea locală și de elaborare a unor proiecte de parteneriat;
- de inițiere și promovare a inovațiilor și spiritului de creativitate tehnică;
- de stabilire a rolului învățământului profesional și tehnic în ansamblul sistemului de învățământ și a relațiilor în sistem;
- de a percepe dimensiunea europeană a procesului de învățământ și în mod particular a învățământului tehnic=profesional și vocational.

(6) managementul carierei - implicând:

- competențe privind educația imaginativă și domeniul

- strategiilor specifice stimulării conduitei creativ-inovative în aria de referință a profesiei didactice.
- participarea la propria dezvoltare profesională, la promovarea abilităților reflectice, la afirmarea unui stil propriu de instruire și de viață profesională;
- asigurarea suportului educational pentru orientarea în cariera;
- promovarea abilității reflexive, afirmarea unui stil propriu de instruire și de viața personală.

Acestor competențe li se asociază un registru bogat de **valori, atitudini și conduite** specifice profesiei didactice, care, de asemenea, constituie obiect al evaluării profesionale. Integrate în registrul de scopuri, obiective și ținte acest registru de valori, atitudini și conduite cuprinde explicit:

- cultivarea unui mediu școlar centrat pe valori și pe relații democratice;
- promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice, în concordanță cu idealul educațional;
- crearea unui climat socio-afectiv securizant, în clasa de elevi și în spațiul educațional non-formal;
- încrederea în puterea educației, în capacitatea de formare și dezvoltare a individului.

Teme pentru studiul individului, cursuri, semionarii și aplicații

I. Educația, învățământul și societatea cunoașterii în sec XXI.

Inovație și reforma în învățământul profesional-tehnic și vocational.

- Problematika societății contemporane și impactul ei asupra educației.
- Dinamica educației de bază/ educației permanente/auto educației.
- Reforma și postreforma în învățământul românesc. Abordări specifice învățământului profesional-tehnic și vocational.
- Managementul schimbărilor în educație și învățământ în spațiul educației europene.

II. Sistemul de învățământ și educație: proiectare, organizare și funcționare

- Aspecte legislative, structura, rețea, dezvoltări instituționale și conexiuni funcționale
- Priorități ale reformei în învățământul profesional-tehnic și vocational.

III. Educatia – factor al devenirii personalitatii umane

- Delimitari conceptuale.
- Dimensiuni ale educatiei si interactiunea acestora.
- Forme ale educatiei (formale, nonformale informale)
- Autoeducatia si educatia permanenta

IV. Educabilitatea – abordari contemporane

- Delimitari conceptuale.
- Medii educationale si factori ai dezvoltarii personalitatii (ereditatea, factori epigenetici, mediul, educatia si sinele)

V. Structura si dinamica personalitatii

- Conceptul de personalitate
- Structura personalitatii
- Caracteristici ale dezvoltarii psihofizice a elevilor preadolescenti si adolescenti
- Metode si tehnici de cunoastere a personalitatii elevilor

VI. Teoria si metodologie curriculumului scolar

- Analiza conceptelor: curriculumul, arie curriculara, ciclul curricular, continutul invatamantului
- Tipuri de curriculum: plan-cadru de invatamant, programe scolare, manuale, materiale-suport: Metodologia aplicarii lor.

VII. Procesul de invatamant

- Analiza conceptuala
- Abordarea sistemica si functionala
- Orientari contemporane in teoria si practica predarii
- Comunicarea didactica si eficientizarea acesteia
- Invatarea scolara: concept, forma, stiluri de invatare, conditii interne si externe si indicatori de eficienta
- Specificul invatarii la preadolescentii si adolescentii din invatamantul profesional tehnic si vocational
- Specificul formarii deprinderilor si aptitudinilor tehnice la elevi (definitia si caracterizarea deprinderilor, procesul formarii – rolul exercitiului, transferul si interferenta deprinderilor, priceperi si obiceiuri; rolul deprinderilor tehnice in pregatirea in profil larg si educarea creativitatii)
Definirea si caracterizarea aptitudinilor. Formarea si dezvoltarea aptitudinilor tehnice la elevi. Rolul motivatiei in dezvoltarea aptitudinilor tehnice.

VIII. Strategii didactice

- Delimitari conceptuale.
- Rolul integrator al strategiei didactice. Relatii intre obiective, continuturi si strategii in instruirea practica

- Sistemul metodelor de instruire. Clasificare si caracteristici ale principalelor grupe de metode. Descrierea principalelor metode de instruire practica
- Mijloace didactice si suporturi tehnice de instruire: rol, functii, valente formativ-educative specifice
- Instruirea asistata de calculator

IX. Forme si moduri de organizare a activitatii didactice

- Concept, tipologie, variante
- Caracteristicile activitatii de instruire practica
- Organizarea frontala si pe grupe de elevi
- Organizarea individualizata si diferentiata a instruirii
- Alte forme de organizare a activitatii de instruire
- Cerinte psihopedagogice ale organizarii si desfasurarii activitatii in laboratoare, ateliere, cabinete, Sali de sport, unitati productive etc.

X. Teoria si practica evaluarii educationale

- Definirea si analiza conceptului de evaluare.
- Masurarea-aprecierea-decizia. Integrarea evaluarii in procesul de invatamant
- Functiile evaluarii: de informare, motivationala, de control, diagnoza, selectie si certificare, prognoza, reglare-autoreglare.
- Forme / tipuri de evaluare a rezultatelor si a progreselor scolare: initiala / predictiva, continua / formativa, finala / sumativa.
- Metode si tehnici de evaluare a rezultatelor si a progreselor scolare (verificari orale, lucrari scrise, lucrari practice, teste de evaluare, proiecte, portofolii, chestionare, observatia s. a.)
- Aplicatii

XI. Proiectarea instruirii

- Conceptul de proiectare pedagogica. Functiile proiectarii pedagogice: anticipare, orientare, organizare, dirijare, reglare-autoreglare, decizie, inovare.
- Etapele proiectarii pedagogice: definirea obiectivelor si a sistemului de referinta spatio-temporal, determinarea continuturilor, stabilirea strategiei optime de actiune; stabilirea criteriilor si a instrumentelor de evaluare.
- Niveluri ale proiectarii pedagogice. Finalizarea proiectarii pedagogice:
 - proiecte elaborate pe: ciclu, an, semestru, saptamana, ora;
 - proiecte elaborate pe: arii curriculare, obiecte de invatamant, unitate didactica, tema, subiecte ale activitatii de instruire practica
- Modele de proiectare a activitatii de instruire practica.

XII. Statutul profesional al cadrului didactic

- Statut, roluri, competente, standarde, formare continua
- Evaluare, autoevaluare.
- Calitati ale personalitatii cadrului didactic

- Deontologia profesiei didactice

XIII. Asistența psihopedagogică în școală

- Metode și tehnici de cunoaștere și caracterizare psihopedagogică a elevilor
- Educația socială
- Cadrul didactic – factor important în educația pentru toleranță și prevenirea manifestărilor antisociale (violenta, droguri, alcoolism etc.)
- Aplicații/Studii de caz.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2005). *Teoria și practica cercetării pedagogice*. Ed. a III – a. Cluj-Napoca : Editura Casa Cărții de Știință.
2. Cerghit, I. (2007). *Metode de învățământ*. Ed. a IV-a. Iași : Polirom.
3. Cerghit, I. (2002). *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*. București: Ed. Aramis.
4. Cerghit, I., Neacșu, I. Negreș, I., Pânișoară, I.-O. (2001). *Prelegeri pedagogice*. Iași: Polirom.
5. Crețu, C. (2000). *Teoria curriculumului și conținuturile educației*. Iași: Edit Univ. “ AL. I. Cuza” Iași.
6. Cristea, S. (1998). *Dicționar de termeni pedagogici*. București: EDP.
7. Cucuș, C. (2002). *Pedagogie*. Ed. a II-a. Iași : Polirom.
8. Ezechil, L. (2002). *Comunicarea educațională în context școlar*. București: EDP.
9. Iucu, R.B. (2000). *Managementul și gestiunea clasei de elevi. Fundamente teoretico-metodologice*. Iași: Polirom.
10. Iucu, R.B. (2004). *Formarea cadrelor didactice. Sisteme, politici, strategii*. București: Humanitas educational.
11. Manolescu, M. (2006). *Evaluarea școlară. Metode , tehnici, instrumente*. București :Editura Meteor.
12. Marcu, V. (2007), *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editia a III-a, Editura Universității din Oradea.
13. Nicola , I. (2000) . *Tratat de pedagogie*. București: EDP.
14. Niculescu, R.M. (2000), *Teoria și managementul curriculumului*, Brașov: Editura Universității Transilvania.
15. Panțuru, S. (2002, *Elemente de teoria și metodologia instruirii*. Brașov: Editura Universității “ Transilvania”, Brașov.
16. Păun, E., Potolea , D. (coord.) (2002). *Pedagogie . Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Polirom.
17. Pânișoară, I.-O. (2006). *Comunicarea eficientă*. Ed. a III-a. Iași : Polirom.
18. Radu I. T. (1999). *Evaluarea în procesul didactic*. București: EDP.
19. Stoica, A., Mihail, R. (2006). *Evaluarea educațională. Inovații și perspective*. București: Humanitas Educațional.
20. Stan, E. (2006). *Managementul clasei..* București: Editura Aramis.
21. Vlăsceanu, L., Neculau, A., Miroiu, A., Mărginean, I., Potolea, D. (coord.) (2002). *Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului preuniversitar. Studii de impact*. Vol. I și II. Iași: Polirom.

22. Voiculescu, F. (2005). *Manual de pedagogie contemporană* Partea I, Cluj-Napoca: Editura Risoprint.

NOTA: Pentru actualizare, se recomanda adrese de căutare pentru domenii și teme nou apărute în științele educației..